

Pinguicula crystallina Sm.

LENTIBULARIACEAE

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ IUCN
92/43/ΕΕC(*) Bern	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ: VU ΚΥΠΡΟΣ: VU: D2
	Ενδημισμός: B

Περιγραφή: Πολυετής πόα, ύψους 4-15 cm. Φύλλα συνήθως 6-10, σε ρόδακα, επιψήκη-ελλειψοειδή, αντωιείδη ή ωοειδή, 2-5 × 1-2,5 cm· πάνω επιφάνεια με κολλώδεις αδένες. Άνθη ζυγόμορφα, μονήρη. Στεφάνη κιτρινόλευκη, με μαύρες γραμμές στη βάση του ανώτερου χειλούς, ιώδεις λοβούς και κίτρινο φάρυγγα και πλήκτρο· άνω χειλούς δίλοβο, το κάτω τρίλοβο. Κάψα σφαιρική, διαμέτρου περίπου 3 mm.

Εξάπλωση: Νοτιοδυτική Τουρκία. Στην Κύπρο η κύρια περιοχή εξάπλωσής του είναι το Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους, όπου εντοπίσθηκαν 7 θέσεις: Άλας, Κοσκινάς, Κάμπος Λιβαδιού, Καννούρες, Λούματα Αετών, Καληδόνια και Τρικουκκιά. Επίσης το 1990 εντοπίσθηκε ακόμα μια θέση, σε δύσβατη, απομονωμένη, περιοχή, στον ποταμό της Κυπαρισσιάς (κρατικό Δάσος Λεμεσού). Δυστυχώς δεν κατέστη δυνατή η απογραφή της εν λόγω θέσης κατά τη διάρκεια της παρούσης εργασίας.

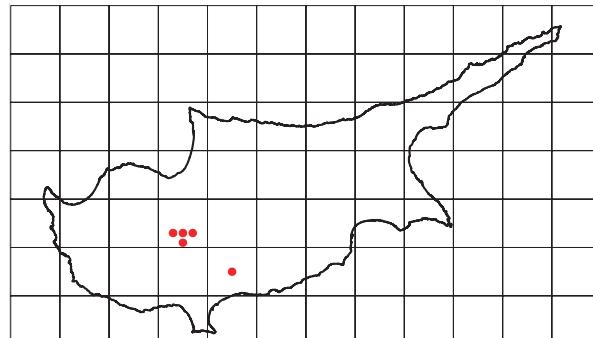
Ενδιαίτημα: Υγρές βραχώδεις ή λασπώδεις θέσεις σε μόνιμες πηγές και καταρράκτες (5.1 & 5.9), σε πυριγενή υποστρώματα (υψόμετρο 250-1640 m), σε κοινότητες με *Solenopsis bivona*, *Eriopactis veratrifolia*, *Adiantum capillus-veneris*, *Samolus valerantii* και κάποτε *Dactylorhiza iberica* και *Juncus* spp.

Βιολογία: Άνθηση: Μάρτιος-Οκτώβριος (-Νοέμβριος). Καρπόφορία: Ιούλιος-Νοέμβριος. Εντομοφάγο φυτό που παγιδεύει μικρά έντομα στα κολλώδη φύλλα του. Μηχανισμός διασποράς, απτλεχωρία και υδροχωρία. Τα σπέρματα χαρακτηρίζονται από βαθύ πρωτογενή λήθαργο που αίρεται με συνεχές λευκό φως στους 15 °C, με φυτρωτικότητα που πλησιάζει ποσοστό 90%.

Κατάσταση διατήρησης και απειλές: Ο συνολικός πληθυσμός όπως προκύπτει από την ολική καταμέτρηση του 2004 (με εξαίρεση αυτόν της Κυπαρισσιάς) αποτελείται από 67.400 φυτά. Όλοι οι υποπληθυσμοί βρίσκονται σε κρατική δασική γη με ελεγχόμενες δραστηριότητες. Κινδυνεύει από αποξήρανση του ενδιαιτήματός του που μπορεί να είναι το αποτέλεσμα απόληψης νερού πηγών για ύδρευση (1.3.6), κατασκευής δρόμων (1.4.4) ή φυσικής ξηρασίας (7.1).

Υφιστάμενα μέτρα προστασίας: Όλοι οι υποπληθυσμοί βρίσκονται σε προτεινόμενες περιοχές Natura 2000 και υλοποιείται σχέδιο παρακολούθησης και προστασίας του είδους στο Δάσος Τροόδους.

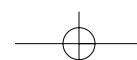
Προτεινόμενα μέτρα προστασίας: Αξιολόγηση του υποπληθυσμού στην Κυπαρισσιά. Αποκατάσταση του υποπληθυσμού στον Κοσκινά (πάνω από τα Πλατάνια) που έχει επηρεαστεί κάπως από την ξηρασία λόγω απόληψης νερού. Συνέχιση της παρακολούθησης των υποπληθυσμών.

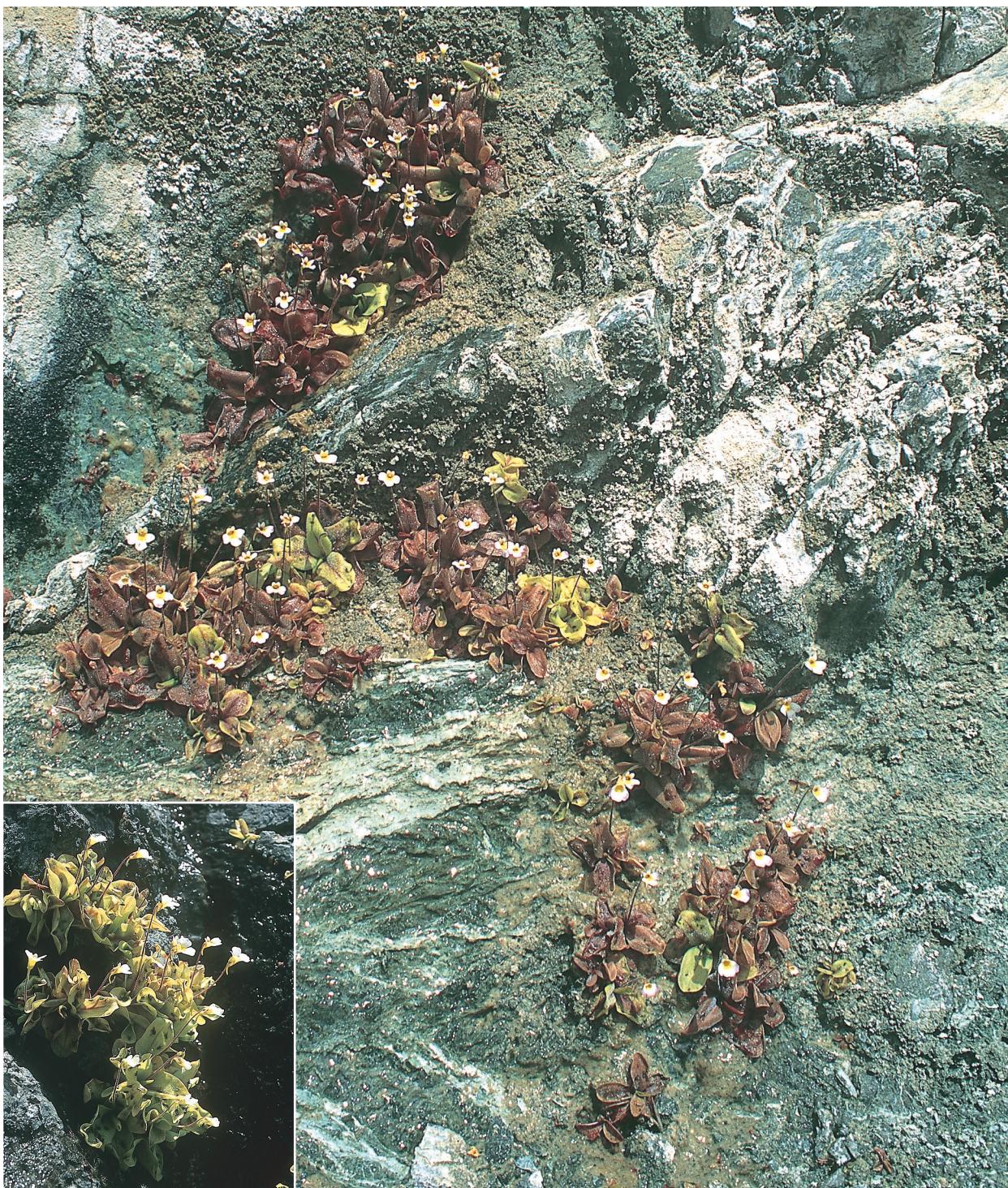
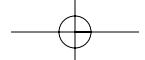

Summary: Perennial herb, 4-15 cm high. Leaves in rosette, glandiferous. Flowers zygomorphic, solitary. Corolla yellowish-white with lilac lobes and yellow throat and spur; upper lip 2-lobed, lower lip 3-lobed. Southwest Turkey. In Cyprus its largest subpopulations (67,400 plants) are restricted to the Troodos National Forest Park (7 locations), whereas a small subpopulation found in 1990 at Kyparissia river (Lemesos Forest) has expanded its known extent of occurrence. It is confined to wet rocks, near permanent springs and waterfalls (5.1 & 5.9), at altitude 250-1640 m. All subpopulations occur in protected forest areas, which are proposed Natura 2000 sites. Chiefly threatened by changes in hydrological conditions, resulting from piping spring water, road construction and natural drought (1.3.6, 10.4 & 7.1). [VU: D2]

© Θ. Κυριάκου

© X. Σ. Χριστοδούλου

Βιβλιογραφία:

- Christodoulou C. 2006. *Pinguicula crystallina*. In: R. Hand (ed). Supplementary notes to the flora of Cyprus V. *Willdenowia* 36 (2): 787.
 Davis P.H. (ed). 1978. *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*. Vol. 6. Edinburgh: Edinburgh University Press, p. 108.
 Greuter W., Burdet H.M. & Long G. 1989. *Med-Checklist*. Vol. 4. Genève: Conservatoire et Jardin Botaniques, Med-Checklist Trust of OPTIMA, p. 215.
 Holmboe J. 1914. *Studies on the Vegetation of Cyprus*. Bergen: Bergens Museums Skrifter 1(2), p. 167.
 Meikle R.D. 1985. *Flora of Cyprus*. Vol. 2. London: Bentham-Moxon Trust, Royal Botanic Gardens, Kew, pp. 1243-1245.
 Mikeladse T. & Casper S. J. 1997. Der *crystallina-hirtiflora*-Sippenkomplex in der Gattung *Pinguicula* L. *Haussknechtia* 7: 39-40.
 Καδής Κ.Χ. 1995. Η αναπαραγωγική βιολογία των αυστηρώς προστατευόμενων φυτών της Κυπριακής χλωρίδας. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, σελ. 156-162.

Κ. Γεωργίου, Κ. Καΐλης & Κ. Παπασάββας